

УДК 378.147.88:616.31-057.87

УПРОВАДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНИХ ФОРМ, МЕТОДІВ І СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ НА КАФЕДРІ СТОМАТОЛОГІЇ

О.О. Кокарь, О.В. Дементьєва, Г.А.Зідрашко, І.О. Трубка

Запорізький державний медичний університет

Державний науковий заклад “Науково-практичний центр профілактичної
та клінічної медицини” Державного управління справами

Національна медична академія післядипломної освіти

Резюме

Современный этап развития высшего медицинского образования выдвигает новые требования к содержанию, методике и организации изложения базовых дисциплин. В статье подчеркнута роль использования современных форм и методов обучения.

Ключевые слова: инновационные технологии, методическое обеспечение.

Summary

The present stage of the development of higher medical education presents new demands on the contents, technologies and the organization of the teaching of basic subjects. The importance of the improvement of modern forms and methods of training is underlined in the article.

Key words: innovative technologies, methodical materials.

Література

1. Вища медична освіта і Болонський процес (навчально-методичні та інформаційно-довідкові матеріали) /Москаленко В.Ф., Волосовець О.П., Яворівський О.П. [та ін.]. – К.: МОЗ України, 2004. – 112 с.

2. Врублевська С.В. Інноваційні процеси у системі освіти //Медична освіта.- 2007.- №1.- С.43-48.
3. Медична освіта у світі та в Україні / Ю.П.Поляченко, В.Г.Передерій, О.П.Волосовець [та ін.].- К. : Книга плюс, 2005.- 383 с.
4. Носаченко І.М. Інноваційні освітні технології / І.М. Носаченко // Проблеми освіти.- 2005.- С.7- 9.
5. Birnbaum R. Managment Fads in Higher Education – Where They Come, What They Do, Why They Fail / R.Birnbaum. - San Francisco, 2000. – P. 91-157.

Вступ. Провідна мета професійної освіти - це підготовка висококваліфікованого спеціаліста відповідного рівня, конкурентоспроможного на ринку праці, компетентного, відповідального, орієнтованого в суміжних галузях діяльності, спроможного до ефективної праці на рівні міжнародних стандартів, готового до постійного професійного зростання [1, 2, 5].

Інтеграція України в європейський освітній простір потребує зміни в організації навчального процесу [1,2]. Важливими аспектами є вдосконалення педагогічних технологій, спрямованих на ефективне професійне навчання з урахуванням індивідуальних особливостей, використання освітніх технологій, адекватних професійному ставленню особистості, врахування рівня сучасної медичної науки і практики, створення умов для самостійного здобуття знань та розвиток у студентів самостійного мислення [2,3,4].

Мета. Упровадження ефективних форм, методів та сучасних технологій навчання на кафедрі стоматології.

Основна частина. У сучасних умовах освітніх інновацій на кафедрі стоматології організація всього навчального процесу спрямована на впровадження кредитно-модульної системи. Викладання дисциплін зі спеціальності “Стоматологія” відбувається згідно з робочою програмою та охоплює лекції, практичні заняття і самостійну роботу студентів.

Одним із важливих аспектів мотивації та оптимізації процесу навчання є впровадження активних методів і сучасних нових технологій навчання, організація самостійної роботи студентів, посилення її ролі.

Упровадження в навчальний процес комп’ютерних технологій дозволило змінити методологію викладання клінічних дисциплін. Використання мультимедійних презентацій під час лекцій дозволяє наочно демонструвати діагностичні та лікувальні методики, показати хід стоматологічних втручань, навіть віддалені результати лікування. Проблемні лекції виконують орієнтаційну функцію, висвітлюють проблеми, стимулюють зацікавленість студентів предметом. На лекціях студенти отримують установку і методичні рекомендації щодо самостійної роботи з основною та додатковою літературою, спрямовані на залучення студентів до періодичної літератури і формування вміння здобувати і грамотно інтерпретувати інформацію за спеціальністю.

Практичні заняття відіграють важливу роль, навчаючи студентів застосовувати отримані знання для вирішення практичних задач разом із викладачем. Практичні заняття мають розширювати, деталізувати знання, отримані на лекції, допомагати опрацюванню навичок професійної діяльності.

Пізнавальну діяльність студентів треба організовувати за методикою інтерактивного навчання з метою створення умов для відчуття студентами своєї успішності, інтелектуальної спроможності. Ми дотримуємося думки, що викладач має бути для студентів авторитетним педагогом-

консультантом, помічником, який сприяє формуванню “я-концепції” людини-творця, а не лише носієм контролюючих функцій.

У процесі навчальної роботи викладачі нашої кафедри вміло застосовують різноманітні засоби актуалізації знань, активізації мисленнєвої і пізнавальної діяльності (розв’язання ситуаційних завдань, типових задач, постановка та вирішення проблемних запитань, організація ділових ігор, дискусій, взаємоконтроль, конкурси на кращий тематичний реферат, наукову інформацію, підсумкові заняття “Відповіді на запитання” та ін.). Наведені активні форми навчального процесу стимулюють і розвивають бажання майбутніх стоматологів до системної самоосвіти, підкреслюють роль і значення самостійної роботи. Наш досвід свідчить про те, що використання інтерактивних методів навчання сприяє розвитку самостійного мислення студентів, формуванню необхідності поповнювати свої знання, розвитку цілеспрямованої пізнавальної діяльності.

Найбільшу зацікавленість у плані підвищення ефективності навчальної діяльності викликає самостійна робота студентів. Вона базується на засвоєнні знань та опануванні вміннями шляхом самостійної пізнавальної праці як у процесі аудиторних занять, так і в позааудиторний час. Оскільки за структурою навчального плану велика кількість годин відводиться на самостійну роботу, то на перший план висувається мета сформуванню психологічну готовність студентів до самостійної роботи, тобто навчити студента вчитися самостійно.

Опанування навичками самостійної роботи навчає майбутніх фахівців працювати з численними джерелами інформації, активізує пізнавальну діяльність студентів, робить більш усвідомленим засвоєння навчального матеріалу. Самостійна робота сприяє поглибленню і розширенню знань; формуванню інтересу до пізнавальної діяльності, опануванню прийомами процесу пізнання, розвитку пізнавальних

здібностей. Тому вона є головним резервом підвищення ефективності підготовки спеціалістів.

Виділяються аспекти, які треба враховувати в організації самостійної роботи майбутніх стоматологів: психолого – педагогічні особливості, зміст та форми самостійної роботи, методи контролю за її ефективністю, роль викладача в організації самостійної роботи, раціональний розподіл часу студентів.

У процесі підготовки до практичного заняття студенти використовують методичні рекомендації, які містять тестові завдання для контролю базисних знань, алгоритм поетапної самостійної роботи, технологічну карту проведення заняття, перелік рекомендованої літератури, питання для самоконтролю з еталонами відповідей.

Засвоєння в повному обсязі цього виду діяльності приводить як до поглиблення, так і до закріплення навчального матеріалу, спонукає до постійного засвоєння нових знань, розвиває творчу складову, формує практичні навички та вміння, в тому числі роботу з науковою літературою та інформаційними ресурсами.

З метою оптимізації проведення самостійних занять на кафедрі створені методичні розробки для самостійної аудиторної та позааудиторної роботи студентів до кожної теми. Складений перелік практичних навичок, тестових завдань, виділено теми, які виносяться на самостійну позааудиторну роботу. Створені необхідні умови: бібліотека, читальний зал, мережа Інтернет, комп'ютерний клас. Отже, система організації самостійної роботи студентів спрямована на використання інформаційних технологій, що дозволяє підвищити зацікавленість студентів у навчанні дисциплін та забезпечує внутрішню мотивацію.

Самостійна робота студентів формує самостійність не тільки як сукупність умінь та навичок, але й як рис характеру. Отже, самостійна робота має й виховне значення.

Ефективність самостійної роботи забезпечується чіткою організацією та контролем самостійної роботи, створенням необхідних умов, доцільними формами, методами і засобами навчання, навчально – методичними матеріалами та об'єктивним контролем.

При цьому зростає роль викладача, який здійснює керівництво на різних етапах навчального процесу: під час опрацювання навчального матеріалу, підготовки до практичних занять, підготовки до базового, поточного та підсумкового контролю знань студентів на підставі теоретичного матеріалу та практичних навичок і вмінь. Мета контролю – допомогти студенту методично правильно засвоювати теорію та здобувати навички розв'язання деяких задач. Форми контролю залежать від змісту дисциплін, обсягу годин на їх вивчення, виду завдання для самостійної роботи та ін. На кафедрі використовуються письмове чи усне опитування, розв'язання тестових завдань, реферативні повідомлення тощо.

Висновки. Отже, перехід до нових стандартів навчання дає можливість спрямувати сучасні методи і форми навчального процесу на підвищення рівня знань, умінь та навичок майбутніх фахівців. Забезпеченість студентів навчально-методичною літературою, розробленою за новими принципами викладання та засвоєння матеріалу з дисциплін, є важливою ланкою роботи викладачів кафедри в умовах кредитно-модульної системи навчання.